

PETICIONARI

Nom: Ajuntament de Tarragona
Adreça: Plaça de la Font, 1 -
43003 Tarragona
Representants:
Teresa Carrera Gonzalez
Fco. Javier Dominguez Serrano
Telèfon contacte: 977 296 100

CONSULTORIA

Nom: **lavola** 1981, SA
Adreça: Av. Roma, 254
08560 Manlleu
Telèfon contacte: 93 851 50 55
Fax: 93 851 50 56
Email: info@lavola.com
Cap del Projecte: Adrià Gelabert
Títol: Ambientòleg- urbanista
Tècnic: Laura Camprubí
Títol: Ambientòloga Paisatgista
Tècnic: Francesc Baró
Títol: Ambientòleg

PLA DIRECTOR DELS ESPAIS VERDS DE TARRAGONA

lavola

Serveis per a la sostenibilitat

RESUM

Barcelona, gener del 2010

INTRODUCCIÓ

Tarragona es troba en un moment clau per a la definició del seu futur model de ciutat. Recentment s'ha aprovat l'Agenda 21 Local i s'ha aprovat inicialment el nou Pla d'Ordenació Urbanística Municipal (POUM). Així mateix, dins de l'objectiu de crear una Anella Verda que preservi i potenciï tots els espais no urbanitzats que encara envolten la ciutat es va redactar el "Catàleg d'espais per a l'Anella Verda de Tarragona" que delimita els espais que n'haurien de formar part i dona unes directrius bàsiques per a la seva gestió i la seva vinculació amb el sistema d'espais verds urbans de la ciutat construïda. Aquest document, es pot considerar la continuació d'aquest Catàleg tot centrant-se en la vinculació dels espais verds urbans existents i dels espais verds de la ciutat futura entre ells mateixos (de manera que esdevinguin una veritable xarxa) i amb l'Anella Verda exterior.

Per la seva banda, l'Agenda 21 contempla en el seu pla d'acció una sèrie d'actuacions que fan referència a la planificació dels espais verds de la ciutat; aquests han quedat incorporats en aquest document que es presenta a continuació.

Quan al POUM de Tarragona, aquest ha incorporat en la seva aprovació inicial una proposta d'espais que componen l'esmentada anella verda en sòl no urbanitzable, que coincideix de manera substancial amb la proposta recollida en el Catàleg d'Espais abans esmentats. Igualment, l'Informe de Sostenibilitat Ambiental del POUM recull tota una sèrie de recomanacions per als nous sectors de creixement urbà que afecten a la disposició i localització dels futurs espais lliures d'aquests sectors.

Finalment, des de la Conselleria de Sostenibilitat, Medi Ambient i Salut de l'Ajuntament i, concretament des del Servei de Parcs i Jardins es troba a faltar un instrument de caire estratègic i de planificació que permeti prioritzar les actuacions en matèria d'espais lliures i que doni unes directrius clares per al procés de decisió i execució de determinats projectes.

OBJECTIUS

A continuació es resumeixen de manera sintètica, els objectius que pretén assolir aquest document i entorn dels quals s'aniran estructurant les propostes del Pla director:

- Disposar d'una diagnosi de la situació actual del verd urbà
- Identificació de les principals àrees d'atenció pel que fa a dèficits en la ciutat existent
- Localització de zones de possible introducció de nou verd a la ciutat existent
- Creació d'una xarxa d'espais i corredors verds urbans que generi una vertadera matriu que relligui els barris i connecti la ciutat amb l'Anella Verda exterior ("portals verds" de la ciutat)
- Establiment dels criteris de desenvolupament pel que fa als espais lliures en els futurs sectors de creixement urbà

- Definició i prioritització de les accions concretes a portar a terme per tal d'assolir els objectius anteriors

ESTRUCTURA I CONTINGUT DEL DOCUMENT

El document s'estructura en cinc grans blocs, una part introductòria on es descriu l'estat de l'art de la situació de l'estructura i potencialitats urbanes i del territori Tarragoní, un segon apartat on és du a terme una anàlisi de l'estructura verda de Tarragona i dels elements que la componen, la gestió d'aquesta, les modificacions a les que es pot veure sotmesa, les normatives que la regulen, etc. En un tercer bloc, es realitza una diagnosi sintètica de la situació actual fent especial èmfasi en les potencialitats futures de la xarxa verda de Tarragona. Seguidament, és desenvolupa un apartat de proposta on es descriu els principals eixos d'actuació i proposta i es detallen l'estructura de les propostes concretes i com aquestes es descriuen al document.

APLICACIONS DEL PLA

Així doncs, el pla proposa després d'un extens anàlisi de la situació del verd urbà de Tarragona i tots els seus condicionants actuals i futurs, proposa una estratègia global pel verd de la ciutat per tal de donar compliment als objectius establerts amb anterioritat. Aquesta estratègia es desenvolupa i concreta amb un seguit d'actuacions concretes que s'especifiquen a través d'unes fitxes projectuals.

L'estratègia que s'organitza entorn a tres tipus d'actuacions principals:

- Adequació, millora o creació d'espais lliures
- Potenciació o reforma dels elements lineals de la xarxa d'espais verds
- Condicionament de les portes verdes de la ciutat

Així doncs, l'estratègia general es fonamenta sobre una de les principals conclusions de la diagnosi i sobre un dels objectius plantejats a l'inici que ha esdevingut prioritari: donar continuïtat i connexió a la xarxa d'espais lliures. Aquest és el punt clau pel qual s'ha vist que, actuant sobre ell, es podria incidir de manera significativa sobre la resta d'aspectes.

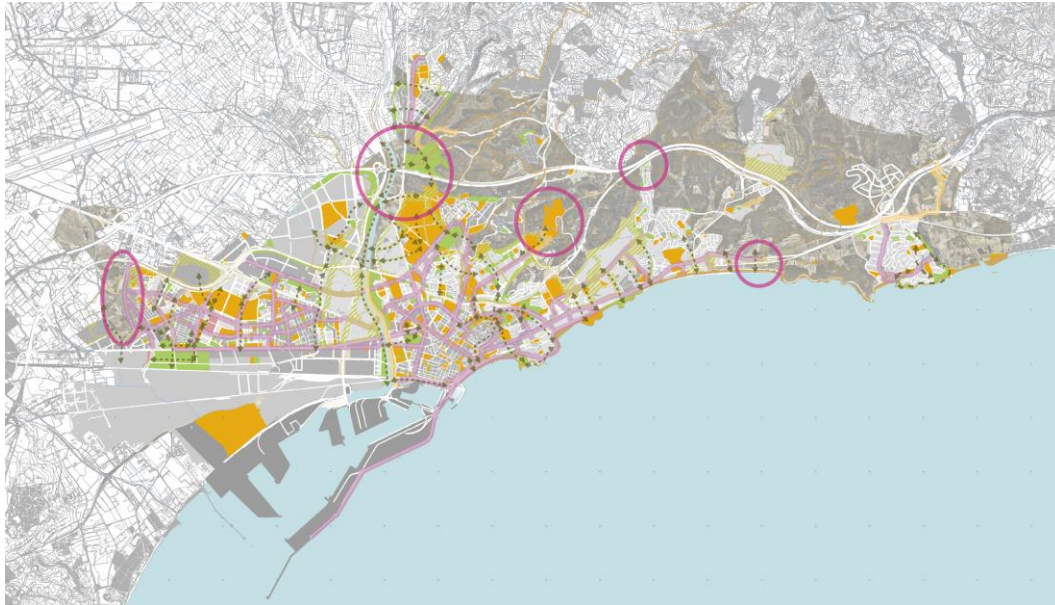
Altres aspectes definidors de l'estratègia han estat els de donar funcionalitats addicionals als espais lliures (efecte tampó, protecció paisatgística, preservació d'elements singulars, etc.) i el de considerar com a espais constituents del sistema determinades zones fins ara infraaprofitades o menystingudes.

En definitiva, es pot dir que l'estratègia global passa per:

- 1- La potenciació dels espais lliures existents, tant si estan qualificats com a tals pel POUM o no, o tant si ja estan executats o no, identificant aquells que presenten especials potencialitats per a jugar un major protagonisme en el conjunt del sistema com a elements "nodals" o d'articulació de tot el sistema. Per a aquests espais se'n defineix una vocació o funció determinada, la qual determinarà el seu grau d'urbanització i d'equipament, així com aquelles actuacions específiques que pogués requerir.

- 2- Complementàriament, aquests espais “nodals” s’han de relligar mitjançant espais adequats per a la seva inclusió en el sistema d’espais verds. És a dir que han d’estar interconnectats a través d’eixos, ja siguin vials o espais parcs lineals amb una presència especial de vegetació al llarg de tot el seu recorregut i amb una certa pacificació del trànsit o vinculada a modes de transport menys agresius per al vianant. Aquests elements lineals juguen una doble funció ja que contribueixen a resoldre un problema de mobilitat molt present actualment al municipi, i és que moltes zones són actualment, a la pràctica, inaccessibles per al vianant. Així doncs, la xarxa d’espais lliures pot servir de catalitzador, alhora, per a resoldre aquesta situació.
- 3- En el cas dels espais que es situïn en el futur en sòls urbanitzables, aquests hauran de complir la funció d’element “nodals” o de connexió en funció de les circumstàncies i necessitats de cada lloc i de la seva relació en el conjunt del sistema, ja que molts d’aquests espais de desenvolupament futur juguen un paper estratègic a l’hora de complementar i donar continuïtat a la xarxa d’espais lliures. Per altra banda, aquests espais lliures en zones de desenvolupament futur també es localitzen de manera que puguin contribuir a preservar elements del patrimoni, cultural, natural o paisatgístic, o a protegir la població front a diferents formes de contaminació (acústica, atmosfèrica...) o front a determinats riscos. Amb això, es pretén que els desenvolupaments futurs de Tarragona no suposin fer taula rasa amb el patrimoni i el paisatge preexistent i que els nous creixement s’adeqüin més al seu entorn.
- 4- Finalment, com a elements singulars de connexió entre el sistema d’espais verds urbans i l’Anella Verda que s’està dissenyant a l’entorn natural de la ciutat de Tarragona, es delimiten unes àrees específiques allà on el contacte entre la xarxa de camins i senders i la trama urbana permet desenvolupar-hi espais específics de transició. Aquests espais esdevindrien l’avantsala d’accés cap a la ruralia des de la ciutat, i alhora, el portal d’accés cap a l’interior de la ciutat des del camp, enllaçant amb la xarxa d’espais verds urbans amb una transició.

La següent imatge resumeix aquesta estratègia global des del punt de vista de la seva funcionalitat connectora i de transició cap a l’Anella Verda.

Com s'ha comentat anteriorment, un dels pilars del Pla director el constitueixen les propostes d'actuació en els espais lliures o elements nodals de la xarxa d'espais lliures. Aquestes tenen per finalitat definir les estratègies d'actuació en aquells espais que poden jugar un paper estructurant en el conjunt del sistema i, per tant generar sinèrgies que derivin en la millora de la qualitat del conjunt.

Concretament s'han definit 48 àmbits d'actuació, els quals es poden referir a un espai concret o a un conjunt d'espais interrelacionats i, així mateix, per cada un d'aquests àmbits es poden definir diferents tipologies i intensitats d'actuació en funció de la diagnosi que es fa de l'espai i de les necessitats que es consideren per a la xarxa en el seu conjunt.

Per a cada una d'aquests 48 àmbits d'actuació s'ha elaborat una fitxa descriptiva en la qual s'hi descriuen de manera detallada les característiques i objectius de cada acció. Així mateix, s'ha creat una simbologia específica per a aquestes fitxes la qual permet identificar i en alguns casos situar sobre el terreny les propostes concretes de gestió i actuació per l'espai.

Tal i com s'explicava en la introducció d'aquest document, per espais lliures no s'ha d'entendre únicament aquells espais "nuclears" o àrees urbanes amb un cert enjardinament, sinó que pensant en un sistema o, més ben dit, en una xarxa o malla que ha d'estructurar el conjunt dels teixits urbans i que alhora, s'ha de connectar cap al sòl no urbanitzable, aleshores es fa clar que els elements lineals també han de jugar un paper molt important en tot plegat. Per aquesta raó, conjuntament a aquests àmbits s'han desenvolupat propostes específiques per als eixos urbans de la ciutat.

Un cop analitzades les vies arbrades de la ciutat de Tarragona, la seva estructura d'espais verds, els nous desenvolupaments i l'estructura dels camins i senders del sòl rural, s'han establert uns grans eixos cívics i verds amb la finalitat d'estructurar la xarxa verda de la ciutat juntament amb els pols d'atracció i els grans espais verds del municipi. S'han identificat uns 30 eixos cívics que es conformen tan pels eixos actualment existents com pels de nova construcció que formaran part dels futurs creixements que planteja el POUM de Tarragona. La tipologia d'aquests eixos és

molt variada, ja que està en funció de les seves característiques, l'ubicació i la funció per les quals han estat planejades. Per cada un d'ells s'ha elaborat una fitxa descriptiva en la que es detallen les propostes per cada eix per tal que aquets potenciïn la xarxa verda urbana de la ciutat.

Per tant, l'aplicabilitat del Pla pot tenir lloc en diferents escales, principalment en dues ben diferenciades. Aquestes permetran, per una banda, actuar de manera estratègica i global en el conjunt de la ciutat de Tarragona i les propostes concretes; permetran actuar de manera específica als diferents punts de la ciutat, tal com si es tractes d'acupuntura. Per tal de potenciar l'aplicació i la funcionalitat del PDEV de Tarragona serà interessant que aquest es reculli tan en els instruments de planejament municipal com dins de la programació de les actuacions i projectes del mateix Ajuntament.

av. Roma, 252-254
08560 Manlleu
tel. 938 515 055

c. Correu, 2, 1r
08800 Vilanova i la Geltrú
tel. 938 115 115

c. Pamplona, 96, local 18
08018 Barcelona
tel. 933 568 160

c. Serrano, 93, 3ª planta
28006 Madrid
tel. 915 159 432

info@lavola.com
www.lavola.com